

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (девети състав)

4 юни 2020 година*

„Преюдициално запитване — Самостоятелно заети търговски представители — Директива 86/653/ЕИО — Член 1, параграф 2 — Понятие за търговски представител — Договаряне на продажбата или на покупката на стоки от името на принципала — Посредник, който няма правомощие да променя условията на продажба и цените на стоките, за чиято продажба отговаря“

По дело C-828/18

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Tribunal de commerce de Paris (Търговски съд Париж (Франция) с акт от 19 декември 2018 г., постъпил в Съда на 24 декември 2018 г., в рамките на производство по дело

Trendsetteuse SARL

срещу

DCA SARL,

СЪДЪТ (девети състав),

състоящ се от: S. Rodin, председател на състава, K. Jürimäe (докладчик) и N. Piçarra, съдии,

генерален адвокат: M. Szpunar,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за Trendsetteuse SARL, от G. Grignon Dumoulin, avocat,
- за френското правителство, от A.-L. Desjonquères и R. Coesme, в качеството на представители,
- за германското правителство, от J. Möller, M. Hellmann и U. Bartl, в качеството на представители,
- за австрийското правителство, от J. Schmoll и G. Hesse, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от J. Hottiaux и L. Armati, в качеството на представители,

* Език на производството: френски.

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 1, параграф 2 от Директива 86/653/ЕИО на Съвета от 18 декември 1986 година относно координирането на правото на държавите членки, свързано с дейността на самостоятелно заетите търговски представители (ОВ L 382, 1986 г., стр. 17; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 1, стр. 176).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Trendsetteuse SARL и DCA SARL относно искане за обезщетение поради прекратяване на споразумението между тези две дружества.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Второ и трето съображение от Директива 86/653 гласят:

„[К]ато има предвид, че различията в националните правни системи, отнасящи се до търговското представителство, значително засягат условията за конкуренция и упражняването на тази дейност в рамките на [Европейския съюз] и са в ущърб както на закрилата, предоставена на търговските представители по отношение на техните принципи, така и на сигурността на търговските сделки; като има предвид, освен това, че тези различия са такива, че значително възпрепятстват сключването и функционирането на договорите за търговско представителство, когато принципалът и търговските представители са установени в различни държави членки;

като има предвид, че търговията със стоки между държавите членки трябва да се извършва при условия, които са сходни на тези на единния пазар, и това поражда необходимост от сближаване на правните системи на държавите членки до степента, необходима за доброто функциониране на Общия пазар; като има предвид, в това отношение, че стълкновителните норми не отстраняват в областта на търговското представителство противоречията, посочени по-горе, нито пък това би станало, ако те се уеднаквят, и съответно предлаганата координация е необходима, независимо от съществуването на тези норми“.

- 4 Член 1 от тази директива предвижда:

„1. Мерките за хармонизация, предвидени в настоящата директива, се прилагат по отношение на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки, регулиращи отношенията между търговските представители и техните принципи.

2. За целите на настоящата директива, „търговски представител“ означава самостоятелно зает посредник, който има дълготрайни пълномощия да договаря продажбата или покупката на стоки от името на друго лице, наричано по-долу „принципал“, или да договаря и сключва такива сделки от името и за сметка на този принципал.

3. Търговски представител се тълкува по смисъла на настоящата директива като такъв, който не може да бъде по-специално:

- лице, което в качеството си на орган, е упълномощено да поема задължения, които обвързват дружество или сдружение,
- [съдружник], на който законно е дадено правото да поема задължения, които обвързват другите [съдружници],
- назначен от съда управител на имущество, ликвидатор или синдик при несъстоятелност“.

5 Съгласно член 3 от посочената директива:

„1. При осъществяването на своите дейности, даден търговски представител трябва да следи за интересите на своя принципал и да действа почтено и добросъвестно.

2. По-специално, даден търговски представител трябва:

- а) да полага подходящи усилия да преговаря и, при необходимост, да сключва сделките, за които е инструктиран да се грижи;
- б) да съобщава на своя принципал цялата необходима информация, с която разполага;
- в) да се съобразява с разумните инструкции, дадени му от неговия принципал“.

6 Член 4, параграф 3 от същата директива гласи:

„Принципалът трябва, освен това, да информира търговския представител в рамките на един разумен период от време за неговото приемане, отказ и за всяко неизпълнение на търговска сделка, която търговският агент е сключил за принципала“.

7 Член 17, параграф 2 от Директива 86/653 относно обезщетението, дължимо на търговския представител след прекратяване на договора за представителство, предвижда в буква а):

„Търговският представител има право на обезщетение, ако и при условие че:

- е привлякъл нови клиенти за принципала или значително е увеличил обема на търговията със съществуващи клиенти и принципалът продължава да извлича съществени ползи от търговията с такива клиенти,

и

- изплащането на това обезщетение е оправдано, с оглед на всички обстоятелства и, по-специално, комисионната, изгубена от търговския представител при търговията, извършена с такива потребители. Държавите членки могат да предвидят такива обстоятелства да включват също и прилагане или неприлагане на клауза за забрана на конкурентна дейност, по смисъла на член 20“.

Френското право

- 8 Директива 86/653 е транспонирана във френското право със Закон № 91-593 от 25 юни 1991 г. за отношенията между търговските представители и техните пълномощници (JORF от 27 юни 1991 г., стр. 8271). Член 1 от този закон, кодифициран в член L. 134-1 от Търговския кодекс, гласи:

„Търговски представител е пълномощник, който, упражнявайки свободна професия [...], има дълготрайни правомощия да договаря и евентуално да сключва договори за продажба [...], от името и за сметка на производители, на търговци [...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

- 9 От юли 2003 г. DCA — дружество с предмет на дейност производство и разпространение на стоки с марката „IZI-MI“ и управление на магазини за продажба на дребно на готови облекла и бижута — има неписано споразумение с Trendsetteuse, по силата на което последното трябва да разпространява стоките на DCA в изложбената си зала срещу комисионно възнаграждение върху продажната цена на посочените стоки.
- 10 Това споразумение предвижда по-специално, че Trendsetteuse е натоварено да сключва от името и за сметка на DCA договори за продажба на стоки с марката „IZI-MI“ в така наречения „Северен голям регион“ (Grand Nord), който съответства на северната част на Франция, както и в така наречения „Южен голям регион“ (Grand Sud), който съответства на южната част на Франция, с изключение на Корсика. На това основание Trendsetteuse свързва DCA с клиентите, поема поръчки за стоките и се грижи за изпращането и доставките.
- 11 На 29 март 2016 г. DCA уведомява Trendsetteuse, че прекратява договорното им правоотношение, що се отнася до Северния голям регион (Grand Nord), тъй като счита, че продажбите в този регион на стоките с марката „IZI-MI“ са недостатъчни. DCA уточнява също, че ако Trendsetteuse откаже да приеме това прекратяване, ще преустанови всякакво сътрудничество с него.
- 12 С писмо от 12 април 2016 г. Trendsetteuse уведомява DCA, че не е съгласен с това решение, което счита за необосновано и по силата на което губи половината от оборота си. Въпреки това през пролетта на 2016 г. DCA възлага този регион на друго дружество.
- 13 Trendsetteuse отправя покана до DCA да му изплати обезщетение за прекратяване на договор за търговско представителство — искане, което DCA отхвърля, като се позовава на факта, че Trendsetteuse няма качеството на търговски представител по смисъла на член L. 134-1 от Търговския кодекс.
- 14 При това положение Trendsetteuse сезира Tribunal de commerce de Paris (Търговски съд Париж, Франция), като твърди, че сключеното между него и DCA споразумение представлява договор за търговско представителство.
- 15 В своя защита DCA отказва да признае на това споразумение качеството на договор за търговско представителство, тъй като по силата на споразумението Trendsetteuse няма правомощия да променя условията за продажба на стоките, които продава за сметка на DCA, и по-специално да променя цените на тези стоки, определени от DCA.

- 16 Запитващата юрисдикция има съмнения относно квалификацията на процесното споразумение. В това отношение тази юрисдикция посочва, че член L. 134-1 от Търговския кодекс определя търговския представител като пълномощник, който има дълготрайни правомощия да договаря и евентуално да сключва договори за продажба.
- 17 Като отбелязва, че тази разпоредба възпроизвежда текста на член 1, параграф 2 от Директива 86/653, запитващата юрисдикция иска да се установи как следва да се тълкува терминът „договаря“, който се съдържа в този член. Всъщност, докато Cour de cassation (Касационен съд, Франция) тълкува този термин в смисъл, че едно лице не може да има качеството на търговски представител, когато няма правомощие да променя условията на продажба и да определя цените на стоките, които продава за сметка на принципала, други френски юрисдикции, както и юрисдикциите на други държави членки възприемат обратното тълкуване, основавайки се на общото значение на термина „договаря“.
- 18 В този контекст запитващата юрисдикция иска да се установи дали дружество като Trendsetteuse, което няма правомощие да променя условията за продажба на стоките, които продава за сметка на друго дружество, и по-специално да променя цените на тези стоки, може да се счита за натоварено да „договаря“ договорите по смисъла на член 1, параграф 2 от Директива 86/653.
- 19 При това положение Tribunal de commerce de Paris (Търговски съд Париж) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 1, параграф 2 от Директива [86/653] да се тълкува в смисъл, че самостоятелно зает посредник, който действа като упълномощен представител от името и за сметка на своя принципал, но който не е оправомощен да изменя тарифите и условията на договорите за продажба на последния, няма пълномощия да договаря посочените договори по смисъла на тази разпоредба и следователно не може да се счита за търговски представител и да се ползва от статута, предвиден в Директивата?“.

По преюдициалния въпрос

- 20 С преюдициалния си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 1, параграф 2 от Директива 86/653 трябва да се тълкува в смисъл, че едно лице задължително трябва да има правомощие да променя цените на стоките, които продава за сметка на принципала, за да бъде квалифицирано като „търговски представител“ по смисъла на тази разпоредба.
- 21 В това отношение член 1, параграф 2 от Директива 86/653 определя за нейните цели търговския представител като „самостоятелно зает посредник, който има дълготрайни пълномощия да договаря продажбата или покупката на стоки от името на друго лице, наричано „принципал“, или да договаря и сключва такива сделки от името и за сметка на този принципал“.
- 22 Така тази разпоредба предвижда три необходими и достатъчни условия, за да може едно лице да бъде квалифицирано като търговски представител. Първо, това лице трябва да има качеството на самостоятелно зает посредник. Второ, то трябва да се намира в трайни договорни отношения с принципала. Трето, трябва да упражнява дейност, състояща се в договаряне на продажбата или покупката на стоки за принципала или в договаряне и сключване на такива сделки от името и за сметка на последния (решение от 21 ноември 2018 г., *Zako*, C-452/17, EU:C:2018:935, т. 23).

- 23 В случая трябва да се определи смисълът на термина „договаря“, посочен в третото от тези условия, за да се установи дали този термин означава, че едно лице задължително трябва да има правомощие да променя цените на стоките, които продава за сметка на принципала, за да има качеството на търговски представител.
- 24 В това отношение следва да се отбележи, че макар Директива 86/653 да не определя термина „договаря“, фактът, че действията по договаряне, посочени в член 1, параграф 2 от Директивата, трябва да се отнасят до „продажбата или покупката на стоки от името на принципала“, показва волята на законодателя на Съюза тези действия да имат за цел склучването на договори за покупка или за продажба за сметка на принципала.
- 25 Освен това трябва да се отбележи, че доколкото член 1, параграф 2 от Директива 86/653 не препраща към националното право относно значението на понятието „договаря“, за целите на прилагането на тази директива то трябва да се счита за самостоятелно понятие на правото на Съюза, което трябва да се тълкува еднакво на територията на Съюза (вж. в този смисъл решение от 19 декември 2019 г., *Engie Cartagena*, C-523/18, EU:C:2019:1129, т. 34 и цитираната съдебна практика).
- 26 В това отношение съгласно установената съдебна практика значението и обхватът на термините, за които правото на Съюза не дава никакво определение, следва да се определят в съответствие с обичайното им значение в говоримия език, като се отчитат контекстът, в който те се използват, и целите, преследвани от правната уредба, от която те са част (вж. по-специално решение от 29 юли 2019 г., *Spiegel Online*, C-516/17, EU:C:2019:625, т. 77).
- 27 Макар обаче в текста на член 1, параграф 2 от Директива 86/653 на повечето езици да се използват термини, които могат да се преведат като „договаря“, текстовете по-специално на немски, италиански и полски език употребяват по-широки термини, които могат да се преведат с израза „служи за посредник“.
- 28 Независимо от това разминаване обаче, термините, използвани в текста на член 1, параграф 2 от Директива 86/653 на различните езици, не означават непременно, че търговският представител трябва да може сам да определя цената на стоките, които продава за сметка на принципала.
- 29 По-нататък, терминът „договаря“, който се съдържа в член 1, параграф 2 от Директива 86/653, следва да се тълкува, като се държи сметка за контекста, в който се вписва тази разпоредба, и за целите, преследвани с тази директива.
- 30 На първо място, що се отнася до контекста, в който се вписва посочената разпоредба, първо, от член 3, параграфи 1 и 2 от Директива 86/653 следва, че в рамките на договора си търговският представител трябва да следи за интересите на принципала, в частност като полага нужните усилия, за да договори и евентуално да сключи сделките, с които последният го е натоварил. Следователно предметът на дейност на търговския представител зависи от условията на договора, който го обвързва с принципала, и в частност от договорката между страните относно стоките, които принципалът възнамерява да продава или купува чрез посредничеството на този представител (решение от 7 април 2016 г., *Marchon Germany*, C-315/14, EU:C:2016:211, т. 31 и 32).
- 31 Такъв договор обаче може да предвижда продажните цени на стоките, без да дава възможност на търговския представител да ги променя при договарянето. Всъщност такава договорно определяне на продажните цени на стоките може да бъде обосновано със съображения, свързани с търговската политика, която изисква да се вземат предвид фактори като положението на дадено предприятие на пазара, прилаганите от конкурентите цени и дълготрайността на това предприятие.

- 32 Второ, обстоятелството, че търговският представител няма правомощие да променя цените на стоките, които продава за сметка на принципала, не е пречка той да изпълнява основните си задачи, описани в Директива 86/653.
- 33 Всъщност от член 4, параграф 3 във връзка с член 17, параграф 2, буква а) от Директива 86/653 следва, че основните задачи на търговския представител са да привлича нови клиенти за принципала и да увеличава обема на търговията със съществуващите клиенти.
- 34 Както обаче подчертава по същество австрийското правителство в писменото си становище, търговският представител може да изпълнява тези задачи чрез предоставянето на информация и на консултации, както и чрез обсъждания, които могат да улеснят сключването на сделки за продажба на стоките за сметка на принципала, без търговският представител да има правомощие да променя цените на посочените стоки.
- 35 На второ място, тълкуване на член 1, параграф 2 от Директива 86/653 в смисъл, че тази разпоредба изключва от квалификацията „търговски представител“ лицата, които нямат правомощие да променят цените на стоките, които продават за сметка на принципала, би било в противоречие с целите на тази директива.
- 36 Всъщност, както става ясно от второ и трето съображение на посочената директива, тя цели да защити търговските представители в отношенията им с техните принципиали, да повиши сигурността на търговските сделки и да улесни търговията със стоки между държавите членки, като сближи правните системи на последните в областта на търговското представителство (решение от 21 ноември 2018 г., *Zako*, C-452/17, EU:C:2018:935, т. 26 и цитираната съдебна практика).
- 37 Едно ограничително тълкуване на член 1, параграф 2 от Директива 86/653 обаче в смисъл, че за да се ползва от защитата по тази директива, едно лице непременно трябва да има правомощие да променя цените на стоките, които продава за сметка на принципала, би ограничило обхвата на тази защита, като изключи от нея всички лица, които са лишени от посоченото правомощие.
- 38 Както отбелязват в писмените си становища австрийското и германското правителство и Комисията, такова тълкуване би позволило на принципала да се отклони от императивните разпоредби на Директива 86/653, по-специално от тези относно обезщетяването на търговския представител в случай на прекратяване на договора, като изцяло си запази в този договор правото да договаря цените на стоките, което би затруднило постигането на преследваната от тази директива цел.
- 39 С оглед на гореизложеното на поставения въпрос следва да се отговори, че член 1, параграф 2 от Директива 86/653 трябва да се тълкува в смисъл, че едно лице не трябва непременно да има правомощие да променя цените на стоките, които продава за сметка на принципала, за да бъде квалифицирано като търговски представител по смисъла на тази разпоредба.

По съдебните разноски

- 40 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (девети състав) реши:

Член 1, параграф 2 от Директива 86/653/ЕИО на Съвета от 18 декември 1986 година относно координирането на правото на държавите членки, свързано с дейността на самостоятелно заетите търговски представители, трябва да се тълкува в смисъл, че едно лице не трябва непременно да има правомощие да променя цените на стоките, които продава за сметка на принципала, за да бъде квалифицирано като търговски представител по смисъла на тази разпоредба.

Подписи